

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/11/2021
Identifikačné číslo spisu: 3707207504
Dátum vydania rozhodnutia: 30.03.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Izakovičová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:3707207504.6

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčok senátu JUDr. Ivany Izakovičovej a členiek senátu JUDr. Beaty Miničovej a Mgr. Soni Pekarčíkovej, v spore žalobcu: Mesto Považská Bystrica, so sídlom Centrum 2/3, 017 01 Považská Bystrica, zastúpeného doc. JUDr. Lubomírom Fogašom, CSc., advokátom, so sídlom Kýčerského 5, 811 05 Bratislava, proti žalovanému: MTS s.r.o., so sídlom Žilinská 790/17, 017 01 Považská Bystrica, IČO: 36 302 881, zastúpenému Advokátska kancelária JUDr. Pavel Loduha, s.r.o., so sídlom Slovenských partizánov 1131/51, 017 01 Považská Bystrica, v konaní o určenie neplatnosti zmluvy o vykonaní verejno-prospešných prác zo dňa 1. apríla 1998, v konaní o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 28. mája 2019, č. k. 16Cob/54/2018-755, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a .
- II. Žalovaný m á n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 11. apríla 2018, č. k. 9Cb/145/2012-722, rozhodol tak, že výrokom I. zamietol návrh žalovaného na zastavenie konania, výrokom II. žalobu zamietol a výrokom III. priznal žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozhodol tak po tom, čo Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) ako súd odvolací zrušil rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 4. októbra 2013, č. k. 9Cb/145/2012-456, v spojení s opravným uznesením zo dňa 21. januára 2014, č. k. 9Cb/145/2012-472 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalovaný ako dodávateľ dňa 1. apríla 1998 uzatvoril so žalobcom zmluvu, podľa ktorej mal žalovaný vykonávať pre objednávateľa odvoz a likvidáciu domového odpadu, údržbu a výsadbu verejnej zelene atď., a to v meste a jeho priľahlých častiach, a to najmenej 15 rokov odo dňa uzavretia zmluvy a ktorej neplatnosti sa žalobca dovoľáva. Súd prvej inštancie považoval za preukázané, že žalovaný dňa 4. októbra 2010 podal na súd žalobu (konanie sp. zn. 9Cb/229/2010), ktorou sa domáhal zaplatenia 484 416,12 eur s príslušenstvom. Žalovaný v priebehu konania navrhol, aby súd konanie zastavil, nakoľko vo veci je daná prekážka „veci rozhodnutej“

z dôvodu, že v konaniach vedených na súde pod sp. zn. 9Cb/80/07, 9Cb/81/07, 9Cb/82/07, 9Cb/83/07, 9Cb/84/07, 9Cb/178/07 sa rozhodovalo o plneniach zo zmluvy, určenie neplatnosti ktorej je predmetom tohto konania. Tieto konania boli v roku 2008 právoplatne skončené súdnym zmierom. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení, podľa súdu prvej inštancie nevznikol ani tým, že žalovaný v októbri 2010 podal žalobu vedenú pod sp. zn. 9Cb/229/2010. Zdôraznil, že aj v tomto prípade nepochybne platí, že otázku platnosti, či neplatnosti právneho úkonu o plnenie z ktorého ide, si súd môže vyriešiť priamo v tomto konaní. Okresný súd tiež uviedol, že nebolo preukázané, že by žalobca na dobrovoľnej báze bol ochotný žalovanému poskytnúť akékoľvek plnenie. Prípadný rozsudok, ktorým by sa určilo, že zmluva zo dňa 1. apríla 1998 je neplatná by žalobcu iba utvrdilo v postoji, že nebude dobrovoľne plniť žalovanému. Žalovanému by ale nezostávalo nič iné, ako si uplatniť svoje prípadné nároky na súde, čo by v konečnom dôsledku viedlo len k rozmnožovaniu súdnych sporov. Aj v prípade deklarovania neplatnosti zmluvy súdom, by podľa súdu prvej inštancie nebolo zaručené, že žalovaný nepodá žalobu na súd.

2.1. Nakoľko žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia, že zmluva o vykonaní verejno-prospešných prác zo dňa 1. apríla 1998 je neplatná, súd prvej inštancie skúmal, či nejde o takú určovaciu žalobu, na ktorú nie je potrebný naliehavý právny záujem. Uviedol, že medzi stranami existuje právna neistota, ktorej samotná existencia však ešte nestačí na to, aby bol daný aj naliehavý právny záujem. Právny záujem je naliehavý výlučne vtedy, ak je navrhovaným určením možné dosiahnuť ochranu práv žalobcu. Inak povedané, určovacia žaloba musí slúžiť potrebám praktického života, teda prípadný žalobe vyhovujúci rozsudok musí mať pre žalobcu aj skutočne praktický zmysel, spočívajúci v tom, že práva žalobcu budú chránené už samotnou existenciou tohto rozsudku. Žalobca v spore tvrdil, že má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy z nasledovných dôvodov: a/ mesto poskytovalo plnenie, na základe absolútne neplatnej zmluvy, pričom toto peňažné plnenie sa hradilo z verejných zdrojov, ktorých vynakladanie podlieha prísny formálnym pravidlám, b/ žalovaný sa od žalobcu domáha plnenia záväzkov z neplatnej zmluvy a vyžaduje uzatváranie ďalších dodatkov k zmluve, c/ plnením z verejných zdrojov absolútne neplatnej zmluvy je žalobca vystavený hrozbe sankcií kontrolných orgánov za prípadné porušenie finančnej disciplíny.

2.1.1. Pokiaľ ide o dôvod a/, žalobca podľa okresného súdu nepreukázal, že žalovaný by iba na základe rozsudku o určení neplatnosti zmluvy dobrovoľne vrátil prípadné neoprávnené prijaté plnenia. Samotný rozsudok na určenie by teda nevedel k zlepšeniu právneho postavenia žalobcu, a teda tento dôvod nezakladá naliehavý právny záujem. Ani skutočnosť, že prípadné plnenia sa uskutočňujú z verejných zdrojov nemôže dodať naliehavosť tam, kde táto nie je, nie je totiž možné inak posúdiť naliehavosť právneho záujmu za situácie, že prostriedky idú z verejných zdrojov a inak za situácie, ak prostriedky idú zo súkromných zdrojov.

2.1.2. Pokiaľ ide o dôvod b/, z vykonaného dokazovania bolo súdu skutočne zrejmé, že žalovaný podal žalobu (sp. zn. 9Cb/229/2010), ktorou sa domáha od žalobcu zaplata sumy 484 416,12 eur s príslušenstvom. Práve z tohto dôvodu (podanie žaloby na plnenie) už nie je daný naliehavý právny záujem na určovacej žalobe. Žalovaný (a žalobca v konaní, sp. zn. 9Cb/229/10) predmetnú sumu totiž žiada práve titulom neplnenia zmluvy o vykonaní verejno-prospešných prác zo dňa 1. apríla 1998, pričom žalobca (žalovaný v konaní, sp. zn. 9Cb/229/10) sa bráni tým, že táto zmluva je neplatná. Samotný súdny spor, ktorého predmetom je iba neplatnosť zmluvy je za tejto situácie nepraktický a iba zbytočne rozmnožuje počet súdnych sporov, otázku neplatnosti zmluvy bude totiž vhodnejšie vyriešiť ako predbežnú otázku v rámci konania, sp. zn. 9Cb/229/2010. Pokiaľ ide o argument, že žalovaný vyžaduje uzatváranie ďalších dodatkov k zmluve, v konaní nebolo preukázané, že počas trvania tohto sporu žalovaný podal voči žalobcovi akúkoľvek žalobu o určenie obsahu dodatkov.

2.1.3. Pokiaľ ide o dôvod pod písm. c/, ani tento podľa okresného súdu nezakladá naliehavý právny záujem v danej veci. Bez rozhodnutia súdu o neplatnosti zmluvy si totiž kontrolný orgán môže urobiť úsudok o tejto otázke sám; ak by však súd určil, že zmluva je neplatná, kontrolný orgán by tým bol viazaný a súdne rozhodnutie by tak zvýšilo pravdepodobnosť, že kontrolné orgány by žalobcovi mohli uložiť sankciu. Súdne rozhodnutie by tak nevedlo k ochrane žalobcu, ale práve naopak by zhoršilo jeho postavenie (vo vzťahu ku kontrolným orgánom by žalobca mal skôr naliehavý právny záujem na určení, že zmluva je platná, lebo iba takéto určenie by zabránilo uloženiu sankcií).

2.2. Súd prvej inštancie ďalej v rozhodnutí uviedol, že žalovaný v priebehu konania navrhol, aby súd konanie zastavil, nakoľko vo veci je daná prekážka veci rozhodnutej z dôvodu, že v konaniach vedených

pod sp. zn. 9Cb/80/2007, 9Cb/81/2007, 9Cb/82/2007, 9Cb/83/2007, 9Cb/84/2007, 9Cb/178/2007 sa rozhodlo o plneniach zo zmluvy, určenie neplatnosti ktorej je predmetom tohto konania. Z ust. § 230 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“) vyplýva, že ak súd právoplatne rozhodol o určitej veci, nie je možné, aby súd o tej istej veci rozhodol aj druhý krát. Súd prvej inštancie vyslovil názor, že vo vyššie citovaných konaniach nebola posudzovaná otázka platnosti či neplatnosti zmluvy zo dňa 1. apríla 1998, keď uvedené konania sa skončili schválením zmiery. Keďže schválením zmiery súd nevyriešil otázku, ktorá je predmetom tohto konania, návrh na zastavenie konania zamietol. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 C. s. p. tak, že žalovanému ako strane s plným úspechom priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % trov potrebných na účelné uplatňovanie práva.

3. Na odvolanie žalobcu, Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) napadnutým rozsudkom zo dňa 28. mája 2019, č. k. 16Cob/54/2018-755, rozsudok okresného súdu zo dňa 11. apríla 2018, č. k. 9Cb/145/2012-722, potvrdil s tým, že žalovanému proti žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % a žalobcovi proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Odvolací súd poukázal na odvolanie žalobcu, v ktorom chronologicky uviedol priebeh konania a ktorým závery súdu prvej inštancie napadol z dôvodu, že:

4.1. Krajský súd rozsudkom zo dňa 25. novembra 2009, sp. zn. 8Cob/44/2009, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 8. januára 2009, č. k. 9Cb/190/2007-106, v časti, v ktorej bola žaloba zamietnutá, súčasne však pripustil dovolanie, na čo dovolací súd rozhodnutím zo dňa 28. februára 2012, sp. zn. 2Obdo/45/2010, rozhodnutie zrušil a vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4.2. Druhým rozsudkom okresného súdu zo dňa 4. októbra 2013, č. k. 9Cb/145/2012-456, v spojení s opravným uznesením zo dňa 21. januára 2014, č. k. 9Cb/145/2012-472, bola žaloba zamietnutá z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti posudzovanej zmluvy a uznesením odvolacieho súdu zo dňa 28. augusta 2017, č. k. 8Cob/63/2014-588, bol tento rozsudok zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie.

4.3. Tretím a súčasne odvolaním napadnutým rozsudkom zo dňa 11. apríla 2018, č. k. 9Cb/145/2012-722, súd prvej inštancie žalobu zamietol z dôvodu, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pričom súd prvej inštancie sa podľa žalobcu vôbec nezaoberal hmotno-právnym aspektom prejednávanej veci, ale skúmal splnenie podmienky procesnej prípustnosti určovacej žaloby, ktorou je preukázanie naliehavého právneho záujmu.

5. Žalobca s rozhodnutím súdu prvej inštancie nesúhlasil a v odvolaní uviedol, že má dôvody naliehavého právneho záujmu na meritórnom určení neplatnosti posudzovanej zmluvy, a to predovšetkým z dôvodu, že bude odstránená pretrvávajúca neistota o zákonnosti nárokov uplatňovaných zo strany žalovaného; zabezpečená zákonnosť nakladania s verejnými prostriedkami v súlade s právnymi predpismi, ktoré takéto nakladanie ukladajú; bude odstránená hrozba verejno-právnych sankcií pre prípad porušenia týchto pravidiel; vytvorený pevný právny základ vo vzťahu k žalovanému, zamedzí sa ďalším sporom a vytvorí základ pre zmier strán sporu. Čo do podstaty sporu, žalobca dal opätovne do pozornosti, že jednou z najpodstatnejších skutočností pre toto konanie ostáva nespochybniteľný fakt, že činnosti, ktoré boli predmetom zmluvy o vykonaní verejno-prospešných prác uzatvorenej dňa 1. apríla 1998 (služby na úseku údržby a nakladania s odpadom), neboli výsledkom verejného obstarávania. Uviedol, že je nesporné, že posudzovaná zmluva nebola výsledkom verejného obstarávania a žalovaný činnosti, ktoré boli predmetom zmluvy, vykonával a odplatu za ne dostával bez toho, aby vyhral v riadnej súťaži podľa zákona o verejnom obstarávaní. To, že žalobca bol verejným obstarávateľom a preto bol aj v tejto veci povinný vykonať verejné obstarávanie potvrdil podľa žalobcu aj Najvyšší súd SR v zrušujúcom rozhodnutí. Poukázal na ust. § 24a zákona č. 263/1993 Z. z. o verejnom obstarávaní a uviedol, že zmluva uzavretá v rozpore s týmto zákonom je neplatná.

5.1. Žalobca v odvolaní, aj počas konania, poukázal na konanie pod sp. zn. 9Cb/229/2010, ktoré bolo prerušené až do právoplatného rozhodnutia v tejto veci z dôvodu, že výsledok tohto konania môže mať význam pre rozhodnutie v uvedenej veci. Okresný súd v Považskej Bystrici teda rieši otázku v dvoch konaniach a rozhodnutiu v tejto otázke sa nevyhne, z ktorého pohľadu je preto namieste očakávať, a to

aj z hľadiska hospodárnosti a efektivity doteraz vynaložených prostriedkov, že v konaní o určenie platnosti vyrieši otázku tohto konania, ale aj prerušeného konania.

6. Krajský súd vec prejednal a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdiť.

7. Z obsahu spisu podľa odvolacieho súdu vyplýva, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie dostatočným spôsobom, zaoberal sa tvrdeniami a dôkazmi strán v spore, dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami podľa § 191 C. s. p. a zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, keď zamietol návrh žalovaného na zastavenie konania, žalobu zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

8. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia ďalej uviedol, že základom jeho rozhodnutia vo vzťahu k odvolacím dôvodom žalobcu je aplikácia ustanovenia § 387 ods. 2 C. s. p., pretože sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. Na zdôraznenie správnosti tak skutkových, ako aj právnych záverov vyjadrených v napadnutom rozsudku uviedol, že napadnutý rozsudok má všetky náležitosti riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, súd prvej inštancie sa jasným, zrozumiteľným spôsobom vyjadril k uplatnenému žalobcovmu nároku, ako aj k použitej obrane žalovaného, podrobne zdôvodnil uplatnený nárok žalobcu k obrane žalovaného, ku každému tvrdeniu zaujal jasné stanovisko.

9. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že vychádzajúc z obsahu súdneho spisu aj odvolací súd tak ako súd prvej inštancie zastáva názor, že návrhu žalovaného na zastavenie konania nebolo možné vyhovieť z dôvodu, že neboli splnené zákonné predpoklady uvedené v ust. § 230 C. s. p.

9.1. Odvolací súd tak ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno keď nepreukázal, že v danej veci je naliehavý právny záujem. Na odvolacie námietky nemohlo byť prihliadnuté, pretože ich odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodné. Z obsahu spisu podľa krajského súdu jednoznačne vyplýva, že konania, ktoré boli vedené na súde prvej inštancie pod sp. zn. 9Cb/80/2007, 9Cb/81/2007, 9Cb/82/2007, 9Cb/83/2007, 9Cb/84/2007, 9Cb/178/2007 a ktoré spory vychádzali zo zmluvy, ktorej určenie platnosti, resp. neplatnosti je predmetom tohto konania, boli právoplatne skončené, a to uzatvorením súdnych zmierov. Z obsahu spisu tiež vyplýva, že žalovaný podal dňa 4. októbra 2010 žalobu na plnenie zo zmluvy zo dňa 1. apríla 1998 po tom, čo bola podaná žaloba žalobcom dňa 5. septembra 2007 o určenie neplatnosti zmluvy zo dňa 1. apríla 1998, ktorou sa domáha zaplatenia 484 416,12 eur s príslušenstvom, a v tomto konaní o plnenie (sp. zn. 9Cb/229/2010) si súd prvej inštancie vyrieši ako predbežnú otázku i platnosť, resp. neplatnosť zmluvy zo dňa 1. apríla 1998. S poukazom na vyššie uvedené žaloba, ktorú podal žalobca v tomto prípade nemá podľa odvolacieho súdu preventívny charakter a bez jej určenia nebude právo žalobcu ohrozené.

9.2. Krajský súd v rozhodnutí zo dňa 28. augusta 2017, č. k. 8Cob/63/2014-588, podľa odvolacieho súdu neustálil, že žalobca má naliehavý právny záujem na určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je tak, ako to tvrdil žalobca. Uviedol, že rozhodnutie okresného súdu zo dňa 4. októbra 2013, č. k. 9Cb/145/2012-456, v spojení s opravným uznesením bolo zrušené z dôvodu, že bolo nepresvedčivé a bolo uložené súdu prvej inštancie, aby sa dôsledne zaoberal naliehavým právnym záujmom žalobcu na určení, či zmluva zo dňa 1. apríla 1998 je platná alebo neplatná. Súd prvej inštancie rešpektujúc názor odvolacieho súdu sa otázkou naliehavého právneho záujmu dôsledne zaoberal, čoho dôkazom je odôvodnenie jeho rozhodnutia pod bodmi 27. až 36., s ktorým záverom sa odvolací súd plne stotožnil a odkázal na ne. Súd prvej inštancie sa podľa odvolacieho súdu riadne v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal so skutočnosťami a tvrdeniami strán sporu a odvolacie dôvody žalobcu nie sú také, aby mohli privediť zmenu súdom prvej inštancie zisteného skutkového stavu alebo jeho právneho posúdenia.

10. Za skutkovo a právne správny vyhodnotil odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie aj vo výroku o náhrade trov konania, o ktorých rozhodol súd prvej inštancie za aplikácie § 255 ods. 1 C. s. p., vychádzajúc zo zásady zodpovednosti za výsledok a miery úspechu, keď úspešnému žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

11. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 a § 262 ods. 1 C. s. p. a žalovanému ako úspešnej strane sporu priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania 100 %. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 a § 262 ods. 1 C. s. p., keď úspešnému žalobcovi priznal proti žalovanému náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

12. Proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) odôvodnené podľa § 420 písm. f/ C. s. p., podľa ktorého súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ďalej žalobca prípustnosť svojho dovolania dôvodil ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., v zmysle ktorého napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá ešte nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená.

13. Podľa dovolateľa sa odvolací súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle ust. § 420 písm. f/ C. s. p. tým, že tento sa dostatočne nezaoberal otázkou posúdenia naliehavého právneho záujmu žalobcu, iba stroho skonštatoval, že sa stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie, odôvodnenie rozsudku krajského súdu možno podľa dovolateľa označiť za mimoriadne strohé, nepresvedčivé, arbitrárne, zhrnuté do dvoch bodov (20. a 21.) odôvodnenia.

13.1. Dovolateľ zastáva názor, že súd prvej inštancie a odvolací súd rozhodli nesprávne, ak vo veci konštatujú nedostatok naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti zmluvy, na základe ktorej je voči žalobcovi uplatňovaný nárok, a to najmä z toho dôvodu, že okresný ani krajský súd sa (opäť) vôbec nezaoberali hmotnoprávnym aspektom prejednávanej veci, ale znovu skúmali splnenie preukázania naliehavého právneho záujmu, hoci vec už bola predtým meritórne rozhodnutá prvostupňovým súdom (sp. zn. 9Cb/190/2007-106), odvolacím súdom (sp. zn. 8Cob/44/2009) aj dovolacím súdom (2Obdo/45/2010-259; 2Obdo/4/2012) bez toho, aby ktorýkoľvek z nich dospel k záveru o neexistencii naliehavého právneho záujmu. Táto otázka podľa dovolateľa vytvára zmätok vo výkone súdnej moci a zastáva názor, že súdy nižšej inštancie postupovali v rozpore so základnými princípmi C. s. p. a to najmä čl. 2 a 17.

13.2. Práve najvyšší súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. 2Obdo/45/2010 podľa dovolateľa vyslovil záver, že žalobca - mesto Považská Bystrica je verejný obstarávateľ a vo veci malo byť vykonané verejné obstarávanie. V spojení s uvedeným záverom a zistením, že posudzovaná zmluva o vykonaní verejno-prospešných prác nie je výsledkom verejného obstarávania, s prihliadnutím na ust. § 24a zákona č. 263/1993 Zb. o verejnom obstarávaní, je podľa žalobcu evidentné, že zmluva je absolútne neplatná. Žalobca zastáva názor, že súdy nižšej inštancie svojou neodôvodnenou zmenou postoja v otázke existencie naliehavého právneho záujmu porušujú právo žalobcu na spravodlivý proces. Namíeta arbitrárnosť, svojvoľnosť postupu súdov, ak raz naliehavý právny záujem vo veci skonštatovali a neskôr tvrdia, že tu nie je.

13.3. Ako absurdný označuje dovolateľ záver súdu prvej inštancie o označení argumentácie žalobcu (o ochrane verejného záujmu a verejných prostriedkov) ako diskriminujúcej voči subjektom súkromného práva, ktoré s verejnými prostriedkami nehospodária a zároveň pripomína záver odvolacieho súdu v jeho predposlednom rozhodnutí (sp. zn. 8Cob/63/2014-588), kde uviedol, že naliehavosť spočíva v tom, že určovací rozsudok bude pre žalobcu podstatným spôsobom užitočný.

13.4. Dovolateľ vytýka súdom nižšej inštancie, že tieto nevidia naliehavosť právneho záujmu ani v kontexte hrozby možných sankcií zo strany orgánov kontrolujúcich prípadné porušenie finančnej disciplíny a ako absurdnú označil úvahu súdu prvej inštancie, že prípadný určovací rozsudok by naopak dokonca zhoršil postavenie žalobcu vo vzťahu ku kontrolným úradom.

13.5. Žalobca nesúhlasí ani so záverom súdov nižších inštancií, že otázku platnosti/neplatnosti právneho úkonu o plnenie ktorého ide, si súd môže vyriešiť ako predbežnú, priamo v konaní o plnenie (sp. zn. 9Cb/229/2010), ktoré začalo neskôr, ako konanie o určení neplatnosti a ktoré bolo taktiež prerušené do právoplatného skončenia tohto konania.

14. Prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. a nesprávne právne posúdenie

odvolacieho súdu tvrdí dovolateľ v tom, keď sa tento stotožnil s argumentáciu súdu prvej inštancie, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na určení, že zmluva zo dňa 1. apríla 1998 je neplatná pre jej rozpor s ust. § 24a zákona č. 263/1993 Z. z. o verejnom obstarávaní z dôvodu, že predmetom zmluvy sú činnosti, ktoré mali byť - no neboli - predmetom verejného obstarávania, keďže žalobca je verejným obstarávateľom. Žalobca namieta, že pokiaľ vo veci nebolo vykonané verejné obstarávanie a neprebehla riadna verejná súťaž, ide o nezákonné nakladanie s verejnými prostriedkami. Má zato, že súd prvej inštancie, aj odvolací súd nesprávne právne posúdili otázku existencie naliehavého právneho záujmu v prípade, pokiaľ ide o určenie neplatnosti zmluvy, predmetom ktorej sú verejné prostriedky (financie) mesta, ktoré zo svojej podstaty podliehajú osobitnému právnemu režimu, sú osobitne regulované špeciálnou právnou úpravou a kontrolované zo strany orgánov štátu. Tvrdí, že v prípadoch ako je tento, má mesto dokonca zákonnú povinnosť iniciovať konanie o určenie neplatnosti, nesmie byť pasívne a čakať, či budú voči nemu uplatňované nejaké nároky, a teda v takomto prípade existuje naliehavý právny záujem a pokiaľ je zmluvnou stranou obec/mesto, má táto skutočnosť osobitný význam vo vzťahu k naliehavému právnemu záujmu už len z dôvodu ochrany verejného záujmu a súdy sú povinné sa týmto aspektom sporu vysporiadať, k čomu v predmetnej veci podľa dovolateľa nedošlo. Naliehavosť právneho určenia je podľa žalobcu daná aj tým, že voči žalobcovi sú stále (na základe tejto zmluvy) uplatňované osobitné právne nároky a jedná sa tak aj o možnú budúcu nezákonnosť nakladania s prostriedkami mesta. Tvrdí, že meritórnym určovacím výrokom bude odstránená pretrvávajúca neistota o zákonnosti nárokov uplatňovaných zo strany žalovaného, zabezpečená zákonnosť nakladania s verejnými prostriedkami v súlade s právnymi predpismi, ktoré takéto nakladanie upravujú, bude odstránená hrozba verejnoprávnych sankcií pre prípad porušenia týchto pravidiel, vytvorený pevný základ vo vzťahu k žalovanému a zamedzený vznik ďalších sporov.

15. Na základe uvedenej argumentácie žalobca navrhol, aby dovolací súd podľa ust. § 449 C. s. p. rozsudok odvolacieho súdu č. k. 16Cob/54/2018-775 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

16. Žalovaný vo vyjadrení k podanému dovolaniu žalobcu vo vzťahu k žalobcom tvrdenému dovolaciemu dôvodu v zmysle ust. § 420 písm. f/ C. s. p. poukázal na skutočnosť, že súdy oboch inštancií sa zaoberali a prihliadli na všetky skutkové a právne osobitosti veci, po ich vyhodnotení svoje rozhodnutie dostatočne odôvodnili a nemožno prijať tvrdenie, že by postupovali svojvoľne, arbitrárne.

16.1. Osobitne k dovolaciemu dôvodu žalobcu v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. uviedol, že inštitút určovacej žaloby má preventívnu povahu a jej účelom je poskytnutie ochrany právneho postavenia žalobcu skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva, teda vtedy, keď sa nemôže domáhať ochrany žalobou na plnenie. Zmluva zo dňa 1. apríla 1998 bola uzatvorená na dobu 15 rokov a vyhovením/nevyhovením žalobe, by sa právne postavenie žalobcu v ničom nezmenilo, nemalo by preventívny charakter, a to i s poukazom na to, že zmluva zanikla uplynutím času a žalobca titulom tejto zmluvy nemá žiadne právne nároky, ani si žiadne neuplatňuje. Žalovaný si svoje nároky uplatnil žalobou v roku 2010 a zmenou žaloby v roku 2013, v rámci tohto konania budú vyriešené všetky sporné otázky a žalovaný je teda toho názoru, že dovolací dôvod podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. nie je daný, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo od vyriešenia právnej otázky položenej žalobcom. Otázku naliehavého právneho záujmu pri určení neplatnosti zmluvy, predmetom ktorej sú verejné finančné prostriedky nemožno podľa žalovaného posudzovať špecificky.

16.2. S ohľadom na uvedené žalovaný navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietol podľa ust. § 448 C. s. p. a priznal žalovanému náhradu trov právneho zastúpenia v rozsahu 100 %.

17. Žalobca vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného k dovolaniu žalobcu odkázal na podané dovolanie a zotrval na svojom dovolaní, kde navrhol, aby najvyšší súd zrušil dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie vo veci a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas žalobca, zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia

dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba odmietnuť.

19. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

20. Podľa ustanovenia § 419 C. s. p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

21. Podľa § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

23. Podľa § 431 ods. 1 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

24. Podľa § 432 ods. 1 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

25. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C. s. p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C. s. p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C. s. p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C. s. p. alebo § 421 C. s. p. v spojení s § 431 ods. 1 C. s. p. a § 432 ods. 1 C. s. p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

Prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f/ C. s. p.

26. V posudzovanom prípade dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ C.

s. p. Túto vadu vzhliadol dovolateľ v tom, že rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie splňajú znaky arbitrárnosti, odvolací súd sa dostatočne nezaoberal otázkou posúdenia naliehavého právneho záujmu žalobcu, odôvodnenie rozsudku krajského súdu možno podľa dovolateľa označiť za mimoriadne strohé a nepresvedčivé.

26.1. Dovolateľ zastáva názor, že súd prvej inštancie a odvolací súd rozhodli nesprávne, ak vo veci konštatujú nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu na určení neplatnosti zmluvy, na základe ktorej je voči žalobcovi uplatňovaný nárok na zaplatenie, a to najmä z toho dôvodu, že okresný ani krajský súd sa vôbec nezaoberali hmotnoprávnym aspektom prejednávanej veci, ale znovu skúmali splnenie preukázania naliehavého právneho záujmu, hoci vec už bola predtým meritórne rozhodnutá prvostupňovým súdom (sp. zn. 9Cb/190/2007-106), odvolacím súdom (sp. zn. 8Cob/44/2009) aj dovolacím súdom (2Obdo/45/2010-259; 2Obdo/4/2012) bez toho, aby ktorýkoľvek z nich dospel k záveru o neexistencii naliehavého právneho záujmu. Táto otázka podľa dovolateľa vytvára zmätok a zastáva názor, že súdy nižšej inštancie postupovali v rozpore so základnými princípmi C. s. p, a to najmä čl. 2 a 17, keď raz naliehavý právny záujem vo veci konštatujú a neskôr tvrdia, že naliehavý právny záujem tu nie je.

27. Relevantné znaky, charakterizujúce procesnú vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. sú - zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Vyššie citované ustanovenie § 420 písm. f/ C. s. p., zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnemu rámcu a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky.

28. K podľa dovolateľa nepresvedčivému odôvodneniu rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré nedalo dostatočne presvedčivú a jasnú odpoveď na všetky podstatné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, dovolací súd uvádza nasledovné:

29. Je potrebné mať na zreteli, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). V posudzovanom prípade bolo potrebné zohľadniť, že odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie v odvolaní napaďnutej časti ako vecne správne v zmysle § 387 ods. 1 C. s. p.. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí pritom jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich jednotu. Z odôvodnení rozhodnutí súdov oboch inštancií je v danom prípade dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa žalobca domáhal, čo navrhoval, z ktorých osvedčených skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd, aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu, s ktorým sa stotožnil.

29.1. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že je právne súladné, keď odvolací súd v bode 11. a nasl. odôvodnenia svojho rozhodnutia primárne uviedol, že základom jeho rozhodnutia vo vzťahu k odvolacím dôvodom žalobcu, je aplikácia ustanovenia § 387 ods. 2 C. s. p., nakoľko sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 11. apríla 2018. Odvolací súd sa tiež v zásade môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia rozhodnutia nižšieho súdu (rozsudok ESLP vo veci Helle v. Fínsko z 19. decembra 1997, č. 20772/92). Dovolací súd upozorňuje na skutočnosť, že odvolací súd rozhodnutím zo dňa 28. augusta 2017, č. k. 8Cob/63/2014-588, zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie

zo dňa 4. októbra 2013, č. k. 9Cb/145/2012-456, v spojení s opravným uznesením, a to práve z dôvodu, že bolo nepresvedčivé, nie nesprávne, a uložil okresnému súdu, aby sa dôsledne zaoberal naliehavým právnym záujmom žalobcu na určení, či zmluva zo dňa 1. apríla 1998 je platná alebo neplatná. Je nepochybné, že súd prvej inštancie, rešpektujúc názor odvolacieho súdu, sa touto otázkou následne dôkladne zaoberal, čoho dôkazom je i obsiahle odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie zo dňa 11. apríla 2018, s ktorým sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil a v podrobnostiach naň poukázal.

30. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie jednoznačne vyplýva, že súd sa dôsledne zaoberal tak argumentmi žalobcu, ako i protiargumentmi žalovaného, vo svojom odôvodnení obsiahlo vysvetlil princíp naliehavého právneho záujmu, vyčerpávajúco sa zaoberal argumentáciou žalobcu vo vzťahu k tomuto právnemu inštitútu uvedenou v bode 28. odôvodnenia rozhodnutia a následne v bodoch 29. a nasl. svojho rozhodnutia poskytol podrobnú odpoveď na každé zo žalobcových tvrdení o naliehavosti jeho právneho záujmu na určení neplatnosti zmluvy zo dňa 1. apríla 1998, na podporu právnych záverov poukázal i na judikatúru najvyšších súdnych inštancií.

30.1. Dovolací súd vyslovuje dostatočnosť odôvodnenia rozhodnutí súdov oboch inštancií v ich organickej jednote, keď odvolací súd súhlasil a poukázal na obsiahly záver okresného súdu, a síce že žalobca neuniesol dôkazné bremeno keď nepreukázal, že v danej veci je naliehavý právny záujem.

30.2. Najvyšší súd uvádza, že pre určenie naliehavého právneho záujmu v konaní o určení je rozhodujúci stav daný v čase vyhlásenia rozsudku (2Cdo/110/2009, 4Cdo/56/2009) a jeho existenciu musí v konaní preukázať ten, kto sa tohto určenia domáha - žalobca (5Cdo/31/2011). Z obsahu spisu a rozhodnutí oboch súdov v ich vzájomnej spätosti vyplynul jednoznačný záver, a teda že žalovaný podal dňa 4. októbra 2010 žalobu na plnenie zo zmluvy zo dňa 1. apríla 1998 po tom, čo bola podaná žaloba žalobcom dňa 5. septembra 2007 o určení neplatnosti zmluvy zo dňa 1. apríla 1998, ktorou sa domáha zaplata 484 416,12 eur s príslušenstvom a v tomto konaní o plnenie (sp. zn. 9Cb/229/2010) si súd prvej inštancie vyrieši ako predbežnú otázku platnosť, resp. neplatnosť zmluvy zo dňa 1. apríla 1998, z ktorého dôvodu predmetná žaloba v tomto prípade nemá preventívny charakter a bez jej určenia nebude právo žalobcu ohrozené.

31. Pokiaľ dovolateľ poukazuje na nedostatočnosť odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, resp. prekvapivosť a arbitrárnosť rozhodnutí súdov oboch inštancií, keď tieto raz naliehavý právny záujem vo veci konštatujú a neskôr tvrdia, že naliehavý právny záujem tu nie je, i v tejto súvislosti dovolací súd upozorňuje na jednotu a komplexnosť rozhodnutí súdov oboch inštancií a poukazuje na bod. 32 a nasl. odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, kde okresný súd dostatočne ozrejmil a odvolací súd sa s uvedeným stotožnil, prečo v prejednávanej veci v čase ich rozhodovania neexistoval naliehavý právny záujem žalobcu na určení neplatnosti zmluvy zo dňa 1. apríla 1998, poukazujúc na chronológiu podávaných žalôb.

31.1. Je zrejmé, že v čase podania žaloby u určení, a to dňa 5. septembra 2007, konanie sp. zn. 9Cb/229/2010 ešte neprebiehало, a teda bol pochopiteľný záver okresného súdu uvedený v jeho rozhodnutí zo dňa 8. januára 2009, č. k. 9Cb/190/2007-106, ktorý odvolací súd potvrdil rozhodnutím zo dňa 25. novembra 2009, č. k. 8Cob/44/2009-173, a síce, že na strane žalobcu (bez ohľadu na skutočnosť, že žalobca vzal žalobu späť a konanie nebolo zastavené pre nesúhlas žalovaného so späťvzatím žaloby z vážnych dôvodov) existuje naliehavý právny záujem na rozhodnutí o neplatnosti zmluvy zo dňa 1. apríla 1998, a teda súdy následne posudzovali hmotnoprávny aspekt veci a žalobu zamietli z dôvodu, že žalovaná zmluva je platná. Najvyšší súd uznesením zo dňa 28. februára 2012, sp. zn. 2Obdo/45/2010, 2Obdo/4/2012 rozhodnutie krajského súdu č. k. 8Cob/44/2009-173 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Následne žalovaný dňa 4. októbra 2010 podal na súd žalobu, ktorou sa domáhal od žalobcu zaplata sumy 484 416,12 eur s príslušenstvom (konanie sp. zn. 9Cb/229/2010). Práve z tohto dôvodu (podanie žaloby na plnenie), v čase rozhodovania a rozhodnutia vo veci okresným súdom zo dňa 4. októbra 2013, č. k. 9Cb/145/2012-456, už neexistoval naliehavý právny záujem žalobcu na určovacej žalobe. Žalovaný (žalobca v konaní sp. zn. 9Cb/229/2010) predmetnú sumu totiž žiada práve titulom neplnenia zo zmluvy o vykonaní verejno-prospešných prác zo dňa 1. apríla 1998, pričom žalobca (žalovaný v konaní sp. zn. 9Cb/229/2010) sa bráni tým, že predmetná zmluva je neplatná. Uvedené už jednoznačne vyplýva i zo str. 4 odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu zo dňa 4. októbra 2013, kde

okrem uvedeného súd uviedol, že samostatný súdny spor, ktorého predmetom je iba neplatnosť zmluvy, je za danej situácie nepraktický a nehospodárny, keď otázku neplatnosti zmluvy bude vhodnejšie vyriešiť ako predbežnú v rámci konania sp. zn. 9Cb/229/2010. Práve a jedine z tohto dôvodu - nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcu na určení neplatnosti zmluvy zo dňa 1. apríla 1998 - súd nepristúpil k hmotnoprávnemu posúdeniu žalobného návrhu.

31.2. Už Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení zo dňa 6. októbra 2017, sp. zn. II. ÚS 590/2017, vyslovil, že ak všeobecné súdy postupujú tak, že rozhodnú o vecnej opodstatnenosti určovacej žaloby bez toho, aby dospeli k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu, porušujú tým základné právo na súdnu ochranu ďalšieho účastníka konania. Dovolací súd opätovne pripomína, že krajský súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zo dňa 4. októbra 2013 nezrušil z dôvodu nesprávneho posúdenia existencie naliehavého právneho záujmu na strane žalobcu, ako sa dovolateľ mylne domnieva, ale z dôvodu jeho obsahovej nepresvedčivosti. Za daných okolností preto nie je možné súhlasiť s tvrdením dovolateľa, že odvolací súd v odseku 25 odôvodnenia svojho rozhodnutia zo dňa 25. novembra 2009 vyjadril právny názor, že v súdnej veci existuje naliehavý právny záujem žalobcu. Uvedené vyplýva i z bodu 27. odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie zo dňa 11. apríla 2018.

32. Ani argumentáciu dovolateľa, že konanie sp. zn. 9Cb/229/2010 bolo prerušené do právoplatného rozhodnutia v tejto veci, nemožno hodnotiť ako dôvodnú. Ako vyplýva i z rozhodnutia okresného súdu (bod 32. rozhodnutia), ani záujem získať určovací rozsudok, aby tento bol následne použitý v konaní sp. zn. 9Cb/229/2010, nevytvára naliehavosť právneho záujmu na určení, a to opäť preto, že je objektívne vhodnejšie (a určovacia žaloba je prípustná iba vtedy, ak je vhodným nástrojom ochrany práv) neplatnosť zmluvy tvrdiť a preukazovať práve v konaní sp. zn. 9Cb/229/2010, než výlučne túto otázku riešiť v osobitom konaní.

32.1. Najvyšší súd dodáva, že pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný, účinný a správne zvolený procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné súdne konanie (5Cdo/31/2011). Určovacia žaloba má povahu preventívnu a jej účelom je poskytnutie ochrany právnenému postaveniu žalobcu skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva, teda vtedy, keď sa nemožno domáhať ochrany žalobou na plnenie. Naliehavý právny záujem nie je daný ani v prípade žaloby na určení neplatnosti právneho úkonu, ak otázka jeho platnosti má povahu otázky prejudiciálnej vo vzťahu k inej právnej otázke (5Obdo/10/2008).

33. Z vyššie uvedeného v komplexnosti vyplýva, že okresný súd sa vyčerpávajúco vyjadril k namietanej neexistencii naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti zmluvy zo dňa 1. apríla 1998 zo strany žalobcu, svoj záver náležite zdôvodnil a odvolací súd sa s uvedeným v celej miere stotožnil a v podrobnostiach naň odkázal.

33.1. V tejto súvislosti najvyšší súd opätovne zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou v konaní, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam (IV. ÚS 115/2003). Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, prijaté rozhodnutie primerane vysvetlil, ergo obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie žalobcu, že odvolací súd (súd prvej inštancie) svoje rozhodnutie neodôvodnil spôsobom zodpovedajúcim sa zákonu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

34. Pokiaľ dovolateľ zastáva názor, že súd prvej inštancie a odvolací súd rozhodli nesprávne, ak vo veci skonštatovali nedostatok naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti zmluvy, dovolací súd zdôrazňuje, že právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Pokiaľ žalobca nesúhlasí so záverom sudov oboch inštancií, že jeho argumentácia o ochrane verejného záujmu a verejných prostriedkov by bola diskriminujúca voči subjektom súkromného práva a vytýka súdom nižšej inštancie, že tieto nevidia naliehavosť právneho záujmu ani v kontexte hrozby možných sankcií zo strany orgánov kontrolujúcich

prípadné porušenie finančnej disciplíny, je nevyhnutné uviesť, že ani samotný dovolateľ neuviedol, akým vyššie uvedeným spôsobom malo byť zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces tvrdeným nedostatočným odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu. Z obsahu dovolania je zrejmé, že žalobca ním vyjadruje len svoj nesúhlas s neúspechom v spore. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, hodnotením dôkazov (sp. zn. IV. ÚS 22/04) a ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (sp. zn. I. ÚS 50/04).

35. V súvislosti s namietanou arbitrárnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu najvyšší súd akcentuje, že samotná skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). K arbitrárnosti a zjavnej neodôvodnenosti rozhodnutí všeobecných súdov sa vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky, keď uviedol, že je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokovaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy. (II. ÚS 302/2019-44 z 20. februára 2020, ods. 17). O taký prípad však v danej veci nejde. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu potvrdzujúce rozhodnutie súdu prvej inštancie s ním tvorí jednotu, pričom vo výsledku z odôvodnenia oboch rozhodnutí nižších súdov sú dostatočne zrejmé dôvody zamietnutia žaloby.

35.1. V nadväznosti na vyššie uvedené dovolací súd napokon pripomína konštatovanie ústavného súdu uvedené v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 61/2019, v zmysle ktorého aj v právnych veciach, na ktoré sa vzťahuje nová procesná úprava účinná od 1. júla 2016, je opodstatnený názor, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. Nejde totiž o nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci „strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces“.

36. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k názoru, že v posudzovanej veci odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nie je arbitrárne, nedostatočné a nepreskúmateľné, pretože ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia rozhodnutia. Z rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, akými podstatnými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil, keď dopodrobna popísal konanie pred súdom prvého stupňa, obsah dovolania i následných procesných podaní strán sporu a následne poskytol dostatočnú odpoveď na dôvodnosť otázky stotožnenia sa s rozhodnutím prvostupňového súdu v otázkach posúdenia neexistencie naliehavého právneho záujmu žalobcu na určení neplatnosti zmluvy zo dňa 1. apríla 1998.

36.1. Skutočnosť, že sa dovolateľ nestotožnil s právnym názorom všeobecného súdu nemôže viesť k záveru o nedostatočnom odôvodnení, arbitrárnosti alebo nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Konanie pred odvolacím súdom tak v rozhodovanej veci nebolo postihnuté tvrdenou vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p..

Prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

37. V časti, v ktorej malo byť dovolanie žalobcu prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., dovolací súd uvádza, že podané dovolanie je absolútne neprejednatel'ne.

38. Z obsahu žalobcom podaného dovolania vyplýva, že jeho prípustnosť v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. založil na tvrdení, že dovolaním napádané rozhodnutie krajského súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, nakoľko tento sa stotožnil s argumentáciou súdu prvej inštancie, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na určení, že zmluva zo dňa 1. apríla 1998 je neplatná pre jej rozpor s ust. § 24a zákona č. 263/1993 Z. z. o verejnom obstarávaní z dôvodu, že predmetom zmluvy sú činnosti, ktoré mali byť - no neboli - predmetom verejného obstarávania, keďže žalobca je verejným obstarávateľom. Žalobca namieta, že pokiaľ vo veci nebolo vykonané verejné obstarávanie a

neprebehla riadna verejná súťaž, ide o nezákonné nakladanie s verejnými prostriedkami. Má zato, že súd prvej inštancie aj odvolací súd nesprávne právne posúdili otázku existencie naliehavého právneho záujmu v prípade, pokiaľ ide o určenie neplatnosti zmluvy, predmetom ktorej sú verejné prostriedky (financie) mesta, ktoré zo svojej podstaty podliehajú osobitnému právnemu režimu, sú osobitne regulované špeciálnou právnou úpravou a kontrolované zo strany orgánov štátu. Tvrdí, že v prípadoch ako je tento, má mesto dokonca zákonnú povinnosť iniciovať konanie o určenie neplatnosti, nesmie byť pasívne a čakať, či budú voči nemu uplatňované nejaké nároky, a teda v takomto prípade existuje naliehavý právny záujem a pokiaľ je zmluvnou stranou obec/mesto, má táto skutočnosť osobitný význam vo vzťahu k naliehavému právnemu záujmu už len z dôvodu ochrany verejného záujmu, súdy sú povinné sa týmto aspektom sporu vysporiadať, k čomu v predmetnej veci podľa dovolateľa nedošlo. Naliehavosť právneho určenia je podľa žalobcu daná aj tým, že voči žalobcovi sú stále (na základe tejto zmluvy) uplatňované osobitné právne nároky a jedná sa tak aj o možnú budúcu nezákonnosť nakladania s prostriedkami mesta.

39. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa ust. § 421 C. s. p., rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj ust. § 432 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ust. § 421 C. s. p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (ust. § 440 C. s. p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky, a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

40. Predpokladom prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. je sformulovanie právnej otázky dovolateľom, ktorá podľa jeho názoru v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, pričom musí ísť o takú právnu otázku, ktorá je pre rozhodnutie vo veci samej kľúčová. Samotná polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, nezodpovedá kritériu uvedenému v ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

41. Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. sa vždy vzťahuje na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k záverom uvedeným v rozhodnutí odvolacieho súdu. Prípustnosť dovolania potom bude, vzhľadom na viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (ustanovenie § 440 C. s. p.), závisieť od toho, či a ako dovolateľ vymedzil dovolaciu otázku zásadného právneho významu a či ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje príslušné zákonné ustanovenie. Povinnosťou dovolateľa kvalifikovane zastúpeného advokátom je teda uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne a uviesť, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Musí ísť o takú právnu otázku, ktorá je pre rozhodnutie vo veci samej kľúčová. Iba ak sú všetky uvedené kumulatívne podmienky splnené, môže dovolací súd pristúpiť k uskutočneniu meritórneho dovolacieho prieskumu. Ak dovolanie nespĺňa predmetné podmienky, dovolací dôvod podľa § 432 C. s. p. nie je vymedzený spôsobom predpokladaným v ustanovení § 432 ods. 2 C. s. p., čo predstavuje zákonný dôvod pre odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f/ C. s. p.

42. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalobcu v časti, v ktorej namieta nesprávne právne posúdenie, predmetné náležitosti neobsahuje.

42.1. Všeobecne platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom.

42.2. Dovolací súd zdôrazňuje, že pre posúdenie - či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej - a teda aj pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale výlučne záver súdu rozhodujúceho o jej dovolaní.

43. V rozhodovanej veci dospel dovolací súd k záveru, že žalobcom nastolená právna otázka je otázkou

hypotetickou, ktorá nebola rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej. Dôvodom pre rozhodnutie vo veci samej, teda zamietnutie žaloby, nebolo vyriešenie žalobcom sformulovanej právnej otázky, resp. dovolateľom tvrdené, zo strany odvolacieho súdu nesprávne, právne posúdenie ne/existencie naliehavého právneho záujmu v prípade, že ide o určenie neplatnosti zmluvy, predmetom ktorej sú verejné prostriedky (financie) mesta, ktoré zo svojej podstaty podliehajú osobitnému právnemu režimu, sú osobitne regulované špeciálnou právnou úpravou a kontrolované zo strany orgánov štátu. Odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby pre neexistenciu naliehavého právneho záujmu žalobcu na určenie neplatnosti zmluvy zo dňa 1. apríla 1998 z iného dôvodu, a síce že žalovaný podal dňa 4. októbra 2010 žalobu na plnenie zo zmluvy zo dňa 1. apríla 1998 (konanie sp. zn. 9Cb/229/2010), ktorou sa domáha zaplata 484 416,12 eur s príslušenstvom, a v tomto konaní o plnenie si súd prvej inštancie vyrieši ako predbežnú otázku platnosť, resp. neplatnosť zmluvy zo dňa 1. apríla 1998. Dôvodom zamietnutia žaloby bola teda strata naliehavého právneho záujmu žalobcu na určenie neplatnosti zmluvy počas konania práve podaním žaloby na plnenie zo strany žalovaného. Súd sa pri svojom rozhodovaní nezaoberal otázkou naliehavosti právneho záujmu žalobcu - obce/mesta, ako zmluvnej strany kontraktu, pokiaľ ide o určenie jeho neplatnosti, ktorého predmetom sú verejné prostriedky obce/mesta. Akákoľvek odpoveď na dovolateľom nastolenú otázku, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, by bola bez dopadu na rozhodnutie vo veci vec, ergo nemohla by zásadná, schopná zvrátiť výsledok sporu.

44. Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle uvedeného záverom uvádza, že prípustnosť dovolania žalobcu ani podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., nie je procesne daná, preto dospel k záveru, že dovolanie je v tejto časti potrebné odmietnuť podľa ustanovenia § 447 písm. f/ C. s. p.

45. Keďže vzhľadom na uvedené skutočnosti nie je dovolanie žalobcu podľa ust. § 420 písm. f/ C. s. p. ani podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. prípustné, odvolací súd ho v súlade s ustanovením § 447 písm. c/ a f/ C. s. p. odmietol.

46. O trovách odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa ust. § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s ust. § 255 ods. 1 C. s. p. O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (ust. § 262 ods. 2 C. s. p.).

47. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (ustanovenie § 451 ods. 2 v spojení s ustanovením § 393 ods. 2, druhá veta C. s. p. a ustanovením § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.